

stoji, jame ložej dihati, serce se mu vpokoji ter oserčen reče: Kaj velja, čudnostrašno bobnenje ni družega, kot jek, ki odmeva iz visokih nasprotnih globin? in on se resnice prepriča, da še večkrat strel ponavlja, dokler se v izhodu zor ne napoči, ki je zanesljiv napovedovavec sončne svetlobe. Kakor lovec, ki začuje cviliti psa, ki zver spodi iz ležišča, kviško plane, in pazno gleda, da jo na muho dobi v begu, tako naš Rovtar skorej brez sape pazi, kam bo švignul prvi sončni žark. V hipu sončna svetloba predirja dolgo zračno cesto, in se blizo Rovtarja na verhuncu zablisi. V tej priči pozabši, da ni na ravni in gladki stezi, kamor celó pogledati ne utegne, da ne zgreši presrečnega kraja, nezmerno hiti in neusmiljeno vtrina z nogami po gerčastih kamnih, dokler ne stoji tam, kjer misli, da so vrata v hram zakladov. (Dal. sl.)

Dopisi.

Iz Zagreba 26. maja. Ni dolgo, kar so nam „Novice“ v črnem zarobu naznanile smert nadvojvoda Ivana, in že spet bi trebalo črnino obleči. „Nejma ga više“ — ta govornica se čuje po Zagrebu, al kaj rečem, po celi trojedni kraljevini, od ene strani do druge. Pokosila je najme nemila smrtna kosa, kakor so „Novice“ tudi že povedale, v noči med 19. in 20. maja našega slavnega bana Jelačića v 58. letu njegove starosti. Kakor da bi bil hud potres Zagreb stresil, tako je ta dogodjaj gradjane zdrmal. Ne da bi Vam ponavljal junačke njegove dela, — vsem so zadostno znane! Ne, da bi Vam kazal, kako je svoj narod ljubil ter ž njim vesele in žalostne dni delil. Ne, da Vam bi pravil, da je bil dika hrvatskega naroda in up celega jugoslovanstva. Ne, da Vam bi kazal, da je on s svojimi deli vpletel nevenljive lavore v slavo svojega naroda, da je z zlatimi pismeni pisal zgodovino horvatske zemlje! Ne, da Vam bi razlagal, da je ž njim ugasnila zvezda perve vrste na obnebi jugoslovanskem. — Jaz samo toliko rečem, da je Hrvatska zgubila ž njim svojega zaštitnika, svojega zagovornika, svojega očeta! Hrabri graničari, „Jelačića krilo“, zgubili ž njim so svojega vojvoda, in to ob času, ko ga jim bi najbolj treba bilo, — književnost hrvatska zgubila je ž njim darežljivega Mecenata! Najlepši dokaz, kako iskreno in s kako čisto ljubeznijo mu je bil narod udan, je nam kazala neprestana procesija, ki ga je dan na dan, celó iz daljnih krajev, prišla gledat visoko na mrtvačkem odru postlanega. Ob desetih zjutra 26. maja se je njegovo truplo iz Zagreba v Nove dvore odpeljalo, kjer je rodbinska raka. Preden se je truplo vzdignilo, je pred banijo na tergu sv. Marka hrvatska mladež popevala dve pesmi „Suze“ in „Plač“, kar je vse pričejoče do solz ganilo. Po naznanjenem programu se je spreved tako lepo vredil in vverstil, da ni moglo lepše biti. Prišlo je bilo tudi 60 serežanov iz banskih krajsničkih polkov k sprevedu; bili so vsi na čilih konjičkih v polnem svojem bojnem uresu. Deželne znakove, trobojno bandero in žeslo, sta nosila po starem običaji grof Step. Drašković in grof K. Erdödy. Počasi je napredoval spreved skozi mesto proti stolni cerkvi. Vse ulice so bile s črnimi banderi obvešene, da je vsakemu srcu zares tesno bilo v persih. Pred stolno cerkvo je bilo, od šest črnih kónj peljano, truplo od prevzvišenega kardinala in škofa gospod Haulik-a blagoslovljeno. Na krapinskem mostu in v Novih dvorah se je snidilo sila veliko ljudstva, celó iz bližnjega Štajarskega in Krajnskega. Nekoliko prizorov pri vzrtovanji je bojda bilo tako ganljivih, da se je vse jokalo. Neumerlemu banu se bo v Zagrebu na trgu „Jelačića bana“ spomenik postavil. Darovi se že nabirajo. Gotovo je imel tudi med Slovenci pokojnik svoje štovatelje, ki bodo radi svoj obol v ta namen žrtovali! Lahka mu zemljica in večen spomin!

K. Žavčanin.

Iz Ljubljane 7. junija. V svojem zboru 3. t. m. je ljubljanski mestni odbor odločil 4000 fl. n. d. za napravo

krajnskih prostovoljcev, toda ti dnarji se ne bodo nikakor mestujanom kot priklada k davkom naložili, ampak s prostovoljnimi darovi domorodcov se bodo poravnali. — Prostovoljce so začeli 6. t. m. v mestni hiši zberati. Oklic Njih ekscelencije, prevzvišenega gosp. poglavarja — tako se je mogel 6. t. m. slednji prepričati — je serca Krajncov po celí deželi močno unel. Veselje je bilo viditi, kako so ta dan mladenči pa tudi možje vreli v mestno hišo, se v batalijon krajnsko-primorskih strelcov zapisati. Zjutraj ob šestih je že vabila mestna muzika k izberi, ktera se je ob devetih začela in malo čez poldau terpela. 42 čverstih mladenčev in mož iz cele dežele je bilo v tem kratkem času izbranih in poterjenih. Po končani izbéri so dobili v mestni hiši dobro kosilo in serce se je vsakemu v persih vzdigovalo, ko se je po kosilu na dvorišču mestne hiše muzika s cesarsko pesmijo oglasila. „Vivat! živio!“ je donelo iz ust nadušenih poterjencov, in ko je bila ta končana, so terjali Radeckov marš. Vriskanje in ukanje je odmevalo, ko so zaslišali ta serce povzdigajoči marš. Še več mičnih in okroglih je igrala muzika do treh in zdaj so peljali poterjence v kosarno, da so k banderu prisegli. Silno velika množica ljudi, ki je po mostovžih mestne hiše in zunaj pred njo celi čas čakala, jih je spremila v kosarno. Drugi dan, to je, včeraj 7. t. m. je zopet mestna muzika od osmih do devetih vabila pred mestno hišo k vstopu v batalijon prostovoljcev in ob devetih so jih začeli izberati. Do dvanajstih so jih nabrali 36, večidel mladenčev, kteri so pa že v mestni hiši prisegli in vsak po 10 fl. n. dn. prejeli. Potem so dobili kosilo, po kosilu pa so jih peljali z muziko v transport, odkodar grejo danes za svojimi včeranjimi tovarši, kteri so odrinili včeraj, v Gorico. — Za batalijon krajnsko-primorskih prostovoljcev je daroval v Terstu žl. gosp. Gutmannsthal 1000 fl., in sicer za Primorce polovico, za Kranjce pa polovico.

Iz Ljubljane. V poslednjem mestnem zboru 3. t. m. je bila tudi rajtenga mestnih dohodkov in stroškov za leto 1858 predložena in poterjena. Dohodki so znesli 85,038 fl. 22¹/₄ kr., stroški pa 71,261 fl. 32¹/₄ kr., ostalo je tedaj v mestni kasi še 13,770 fl. 50 kr. To pač očitno pričuje, da se je z mestnimi dnarji dobro gospodarilo, kar se mora mestni gosposki v veliko hvalo zarajtati.

Iz Ljubljane. Ljubljansko mesto je 12 konj za vojašino, kolikor jih je imelo odrajtati, po pogodbi ali kontraktu odrajtalo, in za to 488 gold. iz mestne kase doplačalo. — Mestna gosposka pobera za ranjene vojake darov v dnarjih in obezilih. Doslej je že lepih darov prejela in jih je, kakor se sliši, tudi že poslala, kamor so namenjeni. Tudi v tej reči se razodeva krasno, kako ljubijo Ljubljančanje svojega cesarja in domovino.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz bojišča na Laškem. Venec, kterege si je mislil Garibaldi v Lombardii na glavo položiti, mu je pred z rok padel, preden ga je do glave prinesel; vsa njegova slava je terpela par dni. F. m. l. Urban, vedni Povsod in Nikjer, ga je premagal in njegovo tolovajsko kardelo čez mejo v Švajco zapodil. Se vé, da to ni šlo brez bojev in njih nasledkov. Terji boji pa so se ta čas na drugih stranéh uneli. 31. maja so sklenili Sardinci na Palestro udariti, od kodar so tudi cesarske odrinili. F. m. l. Zobel je sklenil, jih od tod pregnati in uzel jim je že polovico tega sela. Lovci 21. batalijona so se bojevali kot junaki, pa slabo vreme, ki je zemljo do mehkega razmočilo, ni pripustilo, da bi mu bila mogla brigada generala Szabo o pravem času na pomoč priti. 7. batalijon lovcov se je jako raval s francozkimi Zvavi; pa premalo je bilo naših, da bi se bili mogli držati. Zato je ukazal general Szabo nazaj iti. Tako so ostali nazadnje sovražniki in naši ondi, od kodar so prišli. Naših je bilo v tej terdi bitvi ranjenih 1 general, 10 oficirjev in 480 vojakov. — Glavni

stan cesarskih se je umaknil, da bi armada ne bila preveč razkropljena. čez Tičin v Abbiate grasso v noči med 4. in 5. t. m. In v tej okolici se je unela 5. huda bitva. Francozi in Sardinci so namreč po sili čez Tičin prišli; naših in unih je veliko padlo; potem so se pri Magenti sprijeli in bili do noči. Določeno še ni bilo, kdo bo premagal. Izid te bitve nam še ni znan.

Iz Dunaja. Presvitli cesar so dovolili, da se vsakemu, kateri za čas vojske iz lastne volje v c. k. armado stopi, vsako leto, v katerem je bil v boju, potem za dve leti zarajta, če bi se primerilo, da bi bil pozneje po lozu v vojaščino poklican.

— Presvitli cesar so zaukazali, naj se v spomin izverstne udanosti in zvestosti rajnega grofa Jelačića bana do cesarja prvi banalni pokrajni regiment za vselej po rajnemu banu imenuje.

— Cesarski ukaz od 28. aprila t. l. veli, da se ima dohodnina od deržavnih, javnih, založnih in stanovskih obligacij pri izplačevanju kuponov prerajtati in odtergati. Od te dohodnine so samo tiste dнарne pisma izjete, ktere so bile že koj v začetku davka proste, namreč: dunajske banko-, banko-loto-obligacije in obligacije milanske in ogerske dvorne kamre.

— Presvitli cesar so prišli 30. maja v Verono.

— Presvitli cesar so ukazali, da se ima druga izbera novincov za leto 1859 napraviti. Vsled razpisa c. k. ministerstva notranjih zadev se imajo dela za to izbero 15. junija t. l. začeti. Poklicani bodo prvi peteri razredi starosti; v prvem razredu so možki leta 1839 rojeni.

Iz Českega. V Altenburgu je pogorela 23. maja velika fabrika za sukno. Zgorelo je v nji 54 železnih mašin, 500 centov ovne in 400 kosov že storjenega sukna. Vso škodo cenijo na 90.000 gold.

Iz Lombardo-beneškega. Iz Benedk. C. k. deželni poglavar je izdal razpis, s katerim se naznanja, da je vse storjeno, da se Benedke vsaj za pol leta z živžem preskerbé.

Iz Rusije. V Carigradu je neki nevolja zavoljo tega velika, da se ne skazuje samo princ Napoleon, temuč tudi Napoleon sam velicega prijatla generalom, kateri so bili v ogerski vojski zoper Avstrijo, in da se število Poljakov na Sardinskem preveč naraša.

Iz Italije. Iz Sardinskega. „Moniteur“ piše iz Alesandrije 28. maja, da je Napoleon v zmanjšanje vojskinih nadlog sklenil, vse ranjene ujetnike brez navadne izmene nazaj odrajtati, ako so toliko pri moči, da se more to zgoditi.

— Pisma iz Turina in Milana naznanjajo, da so Sardinci v bitvi pri Montebello 20. maja sila veliko ljudi (čez 1000) zgubili; Francozi so zgubili kakih 1400 ranjenih, mertvih in ujetih.

— Sardinska vlada je priznala neutralnost papeževih dežel s tem, da Avstrijanci se v Romani ne bodo vojskovali, ob enim se pa Sardinija neče zavezati, da bi ne poslala majhno četo ob desnem kraju Pada skozi Romanijo, če bi treba bilo, ako bi se vojska v Benečijo zanesla.

— Iz Toskane 28. maja. Ruska, pruska, angleška in turška vlada ne pripoznavajo začasne vlade toskanske in njih poslanci so sneli svoje bandera s poslopj.

— 3 batalijoni prostovoljnih obmorskih in drugi 3 batalijoni prostovoljcev mejnih strelcov so bili razpušeni.

— Iz Rima. Prostovoljcev odhaja še vedno dokaj iz Rimskega na Sardinsko. V rimskih deželah vré močno med ljudstvom. — Sardinska vlada neče drugače spoznati rimske neutralnosti, kakor z nekterimi pogoji.

— „Moniteur tosc.“ piše: Francozki general Goyon je več prelatov, kateri se ne ravnajo po francozkih mislih,

opominjal, več družih je pa zavoljo ravno tega v Rimu kakor tudi v Civita vecchii še celó zapreti ukazal!

— Iz Napolitanskega. Novi kralj Franc II. je zbral 23. maja armado v Napoli, da mu je zvestost prisegla. Potem je naznanil slovo rajnega kralja od nje in njegovo zahvalo za njeno zvestost. V Napoli je sploh vse mirno.

Iz Malte. Angleži imajo v sredzemeljskem morju 33 vojnih ladij razne velikosti; namen imajo, jih 97 vkupej spraviti, med njimi 22 linijskih ladij.

Iz Nemškega. Iz Berolina. Cesarski avstrijski poslanec baron Koller je dal nasledniku serbskega kneza, knezu Mihaelu in njegovi gospej gostije.

— Iz Bavarskega. 26. maja se je blizo Erlangen-a na železnici, po kateri so se avstrijski vojaki peljali, primerilo, da sta se dva konja splašila in iz voza skočila. Eden je prišel pod kolesa, zavoljo česar sta zderčala dva voza z šin. Dasiravno so vozove koj ustavili, je prišlo vendar več vojakov v nesrečo, kateri so mogli v Erlangen-u v bolnišnici ostati.

Iz Francozkega. Iz Marsilij. Iz Rima je mnogo duhovnov tū sem prišlo, ker so se zbali punta v Rimu.

— Iz Pariza. Cesar Napoleon je ukazal ministru notranjih zadev, izmed skrivnih policijskih služabnikov jih pet sto zbrati, da jih na Laško pošlje. Sliši se namreč, da so se začeli tū in tam na Laškem že nekako zmerovati nad prihodom Francozov in da tū in tam kaj govore, kar Napoleonu ni ljubo.

— Minister vojaštva je naznanil z razpisom od 1. junija, da mu je naznanil admiral Jurien de la Graviere zapertijo beneške luke od 18. maja naprej in razglasil je ob enem, da bodo ojstre naredbe zadele vse ladije, ktere bi poskusile, to zapertijo razdreti, nanašaje se na narodopravje in na pogodbe, sklenjene med francozko vlado in raznimi neutralnimi vladami.

— Govori se zlo v Parizu, da je Napoleon povabil Košuta, naj pride v Genovo.

— Bitva pri Montebello ni v Parizu, kakor „Wien. Zeitg.“ piše, nič kaj serc povzdignila; Avstrijanci so se junaško bili, Francozi niso nič dobili; maršal Baraguay d'Hilliers je armado tako postavil, da je komaj za las manjkalo, da niso Avstrijanci generala Forey-a z vso njegovo divizijo ujeli.

Iz Španije. Vlada je, kakor se bere v pariških časnikih, ladijam svoje deržave, ki so v Marsilijah, prepovedala, vojake ali pripravo za vojsko prevaževati.

Iz Angležkega. Iz Londona. Košut še vedno pridiga in oznanuje svoj uk potovaje od mesta do mesta; pa malo se prikupuje s tem umnejemu angležkemu ljudstvu, ker Napoleona preveč povzdiguje. Kakor angleški časniki pišejo, ima namen, skozi Francozko v Genovo iti, drugi pa pravijo, da se misli še celó na Ogersko podati!

Iz Moldave in Valahije. Časnik „Lavant“ v Bruselu piše, da je turška vlada še odložila investituro kneza Kuza.

Iz Turškega. „Nord“ piše, da je car Aleksander II. turškemu cesarju sam pisal in ga potolažil, da nima ruska vlada nikakoršnega sovražnega namena do Turčije. V pismu stoji: „Turško cesarstvo se nima kar nič bati, ako turška vlada vse zapreke v Moldavi in Valahiji iz poti spravi in kneza kuza poterdi.“ Pravijo, da bo sultan storil, kar je car nasvetoval.

— Turška vlada je sklenila, armado na 400 tavžent mož pomnožiti. — Omer paša bo višji poveljnik rumeljski armadi. Podoba je tedaj, da tudi Turk se vojske boji.

— Turška vlada je sklenila, troje vojnih ladij poslati na jadransko morje.